

KOMPETENCEMÅLING

Kirsten Nørgaard, 2006

Hvad er professionel kompetence?

- Definition:

Anvendelse af kommunikation, viden, tekniske procedurer/færdigheder, ræsonnement, følelser, værdier og refleksion i daglig praksis - til gavn for det individ og det samfund som betjenes.

Formål med kompetence-vurdering af udd.søg. læger

- Afdække den udd.søgendes styrke/svagheder med henblik på videre uddannelsesindsats
- Udvikle den udd.søgendes evne til selv-evaluering
- Sikre opfyldelse af minimums kompetencer af hensyn til arbejdets kvalitet og patient-sikkerheden
- Systematisk og effektiv oplæring, sikre kvalitet og udvikling af uddannelsen

Gamle regler for kompetence- vurdering af udd.søg. læger

- Sundhedsstyrelsens "Vejledning og evaluering af den lægelige videreuddannelse" 1998
- Byggede på løbende formativ evaluering
- Slutevaluering: Afgørelse af om kompetenceudviklingen havde været tilfredsstillende

Speciallægekommissionens betænkning: Om kompetencemåling

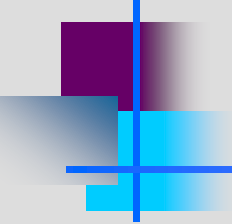
- Kun muligt hvis kompetence målene er veldefinerede
- Anbefaler systematisk kompetencevurdering med konsekvens
- Uddannelsessøgende samler dokumentation for opnåede kompetencer

Lægelige kompetence typer

---

1. Teoretisk viden (kognitive kundskaber):
  - Teknisk: Viden om biomedicinske fakta og begreber
  - Kontekstuel: Viden om sygdom på individ- familie- og samfundsniveau
2. Praktiske kundskaber (færdigheder):
  - Intellektuel: Problemløsning, beslutningsproces
  - Interpersonel: Patientsamtale, obj.undersøgelse, procedurer, operative indgreb, kommunikation med systemet
3. Etisk/moralsk viden (holdninger):
  - Teknisk: Viden om lægeetik
  - Intellektuel: Foretage etisk analyse
  - Interpersonel: Lægelige holdninger

Valg af metode til kompetencemåling

- Afhænger af typen af kompetence der skal vurderes
- OBS: evalueringen er stærkt styrende- kræver overensstemmelse mellem mål, læringsstrategi og kompetencemålingsmetode

Læringsmål: : eks. gastroskopi

- Læringsstrategi:
selvstudium
- Kompetencemåling:
videnstest

- Læringsstrategi:
gastroskopi under
vejledning og
selvstudium
- Kompetencemåling:
direkte
observation, video,
kvalitet af
prøveexcision etc

Egenskaber ved kompetencemålingsmetoder

---

1. Accept:

- fra både udd.søgende/vejleder?

2. Gennemførlighed:

- tidsforbrug/gennemførelse/udbytte af målingen?

3. Reliabilitet

- Pålidelighed- er resultatet reproducerbart?

4. Validitet

- Måles virkelig det der er hensigtsmæssigt at måle?

Metoder til kompetencemåling

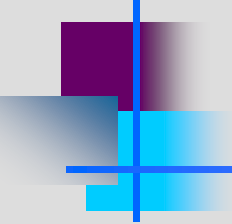

- Struktureret klinisk observation
- Vurdering af skriftlige opgaver
- 360-graders evaluering
- Struktureret vurdering
- Portefølje
- Kursusdeltagelse
- Audit
- M.fl.

Struktureret observation i klinikken

-
- Den hyppigst foreslåede kompetencemålingsmetode i specialerne.
  - Bedst til at vurdere noget som kan ses og høres: procedurer, tekniske færdigheder, kommunikation, samarbejde
  - Dårlig til at vurdere kognitive processer
  - Kendt for at være tidskrævende
  - Dårligt videnskabeligt undersøgt

Observation i klinikken

- Reliabilitet øges ved: struktur på observationen
- Struktur kan laves med et kompetencekort/checkliste

Hvad er et kompetencekort?

- Checkliste med kompetencen opdelt i del-færdigheder/læringsmål
- Del-færdigheder kan læres og vurderes enkeltvis
- Vurderingen kan afgøres med: ja/nej
- Samlet godkendelse hvis alle del-færdigheder er godkendt

Del-færdigheder:

En specifikation af den forventede kunnen efter endt oplæring

Del-færdigheder/ læringsmål spiller flere roller

- Vejledning til oplæring
- Tilkendegivelse til andre
- Basis for kompetencemåling

Fakta om læringsmål

- Kan være svære at beskrive, så de kan måles- brug aktive verber:
  - kunne, gøre, udføre, orientere, suturere, formulere, diskutere, etc
- Varierer i kompleksitet
- Kan med fordel opdeles i specifikke delmål
  - Må IKKE opdeles i for mange delmål
  - Må IKKE opdeles i for få delmål

Udarbejdelse af kompetencekort

Engelsk: checkliste, dansk: kompetencekort

- Trin 1: Beslut det overordnede mål
  - eks. udføre abortus provocatus, gøre lumbalpunktur, fremlægge på konference, mikroskopere et ekspektorat etc.
- Trin 2: Bryd op i mindre enheder
  - hvilke delfærdigheder indgår, hvilke er særlig svære

1. Patientkonsultationen, hjertesygdom

Denne vurdering foregår ved observation af den uddannelsessøgende ved en indlæggelseskonsultation eller ambulans konsultation. Supervisor kan være den uddannelsessøgendes vejleder eller en anden senior læge.

Navn på uddannelsessøgende:

	JA
Introduktion	
<ul style="list-style-type: none"> • Præsenterer sig for patienten. • Sætter rammerne for konsultationen: orienterer om formål, indhold og evt. tid. Afklarer patientens ønske om tilstedeværelse af pårørende og evt. andre og deres rolle under konsultationen.	☐ ☐
Interview	
<ul style="list-style-type: none"> • Beder patienten (og derefter evt. pårørende) fortælle om hans/hendes problem eller tilstand. • Inviterer til uddybning af forestillinger og bekymringer. • Udviser adækvat og empatisk respons på patientens (og evt. pårørendes) bekymringer. • Stiller fagligt hensigtsmæssige og adækvate spørgsmål af opklarende og uddybende karakter. • Formår på en ligefrem og uanstødelig måde at få patienten (og evt. pårørende) til at holde sig til det relevante. • Resumerer den indsamlede information. • Afklarer om patienten er enig og evt. har noget at tilføje.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Objektiv undersøgelse	
<ul style="list-style-type: none"> • Orienterer patienten om den forestående undersøgelse, omfang, evt. ubehag m.m. • Foretager en relevant og fyldestgørende undersøgelse.	☐ ☐
Konklusion og problemformulering	
<ul style="list-style-type: none"> • Konkluderer på information og obj. undersøgelse og fokuserer problemstillingen. • Formuleringer arbejds-/tentativ diagnose og evt. plausible differentialdiagnoser. • Opstiller hensigtsmæssig og effektiv undersøgelses- og behandlingsplan, herunder plan for monitorering af forløbet og beskriver evt. indikatorer og retningslinier for afvigelse fra undersøgelses- og behandlingsplan.	☐ ☐ ☐
Afslutning	
<ul style="list-style-type: none"> • Orienterer patienten om fund og konklusioner. • Diskuterer undersøgelses- og behandlingsplan med patienten, sikrer sig dennes forståelse og accept af planen.	☐
Denne kompetence er samlet vurderet som godkendt	☐

Supervisors underskrift .....

Dato:

9. Præsentation/foredrag

Denne kompetence vurderes af supervisor, som overværer den uddannelsessøgendes præsentation. Præsentationen kan vare 5. min eller længere. Emnet vælges efter aftale med vejlederen. Præsentationen bedømmes på nedenstående punkter. Supervisor kan være den uddannelsessøgendes vejleder eller anden senior læge.

Navn på uddannelsessøgende:

	JA
• Introduktion, formål med foredraget og oversigt over indholdet/dispositionen i foredraget.	☐
• Gennemgang af hvert punkt i dispositionen og resume undervejs.	☐
• Resume af hele foredraget og konklusion.	☐
• Inviterer til spørgsmål fra tilhørerne ved afslutningen og evt. undervejs.	☐
• Responderer sufficient på spørgsmål.	☐
• Disponerer tiden effektivt.	☐
• Passende brug af AV-midler, f.eks. passende antal og veldisponerede billeder, slides, overheads.	☐
• Taler højt, klart og tydeligt.	☐

Denne kompetence er samlet vurderet som godkendt

Supervisors underskrift .....

Dato:

6. Fremlæggelse på konference

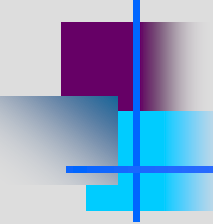
Denne kompetence vurderes af supervisor, som observerer den uddannelsessøgende ved en konferencefremlægning. Dette kan være efter en stuegang, efter en vagt, konference med anden afdeling, tværfaglig konference m.m. Konferencefremlægningen vurderes ved anvendelse af dette skema. Supervisor kan være den uddannelsessøgendes vejleder eller anden senior læge.

Navn på uddannelsessøgende

	JA
Introduktion	
<ul style="list-style-type: none"> Sætter rammen for præsentationen. Antal patienter eller problemstillinger, som vil blive præsenteret, anden information eller emner, der skal vil blive bragt op, art og omfang.	☐
Patient- eller problempresentation	
<ul style="list-style-type: none"> Beskriver kort patient eller emne, der skal diskuteres. Beskriver en klar problemstilling eller spørgsmål, som 'konferencen' skal søge løsning eller svar på. Giver de nødvendige oplysninger, data og fakta, som tilhørerne skal bruge til problemløsningen og spørger om tilhørerne ønsker yderligere oplysninger. Opsummerer problemet og fakta vedr. basis for beslutning. Præsenterer egne løsningsforslag og inviterer til andres løsningsforslag. Opsummerer løsningsforslag og valg, der skal tages. Søger 'konferencens' konsensus vedr. valg af strategi. Konfirmerer 'konferencens' beslutning og orienterer om, hvorledes den vil blive ført ud i praksis (journalnotat, ting der skal gøres og af hvem m.m.).	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Evt. anden information (disse to punkter kan evt. udelades, dersom der ikke er anden information, som skal præsenteres på konferencen)	
<ul style="list-style-type: none"> Præsenterer væsentlig information om patienter eller andet, som har betydning for andres arbejde, f.eks. problemer som vagtholdet kan blive kaldt til eller forhold, som har betydning for afdelingens praksis, f.eks. ændring af planer eller rutine m.m. Præsenterer anden information af interesse for 'konferencen', f.eks. forløb af tidligere præsenteret problempatient, akademisk emne, organisatorisk hændelse m.m.	☐ ☐
Afslutning	
<ul style="list-style-type: none"> Formulerer afslutning af præsentationen.	☐
<hr/>	
Denne kompetence er samlet vurderet som godkendt	☐

Supervisors underskrift .....

Dato:

Øvelse 6- side 22

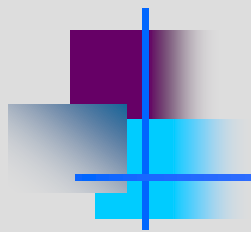

- Tag et emne inden for klinisk kompetence
  - Procedure, samarbejde, etc
- Hvilke del-færdigheder kan uddifferentieres?
  - Bryd emnet op i mindre enheder

Nu har I lavet et kompetencekort....

.... nu skal I prøve, at foretage en kompetencevurdering ....

ØVELSE 6b (uden for kategori)
Vurdering af STUEGANG's kompetencen

Man kan spørge?

- Var det simpelt, at vurdere stuegangs-kompetencen?

Ah- neeeej, ikke helt !

- Var alle her enige med hensyn til godkendt/ikke godkendt?

Nej- så let er det ikke !

Vigtige aspekter for en test af kompetence?

- Validitet:

- Måler man med testen, det man faktisk ønsker at måle?

- Reliabilitet:

- Er der konsistens i test resultatet - vil f.eks to observatører komme frem til det samme resultat?

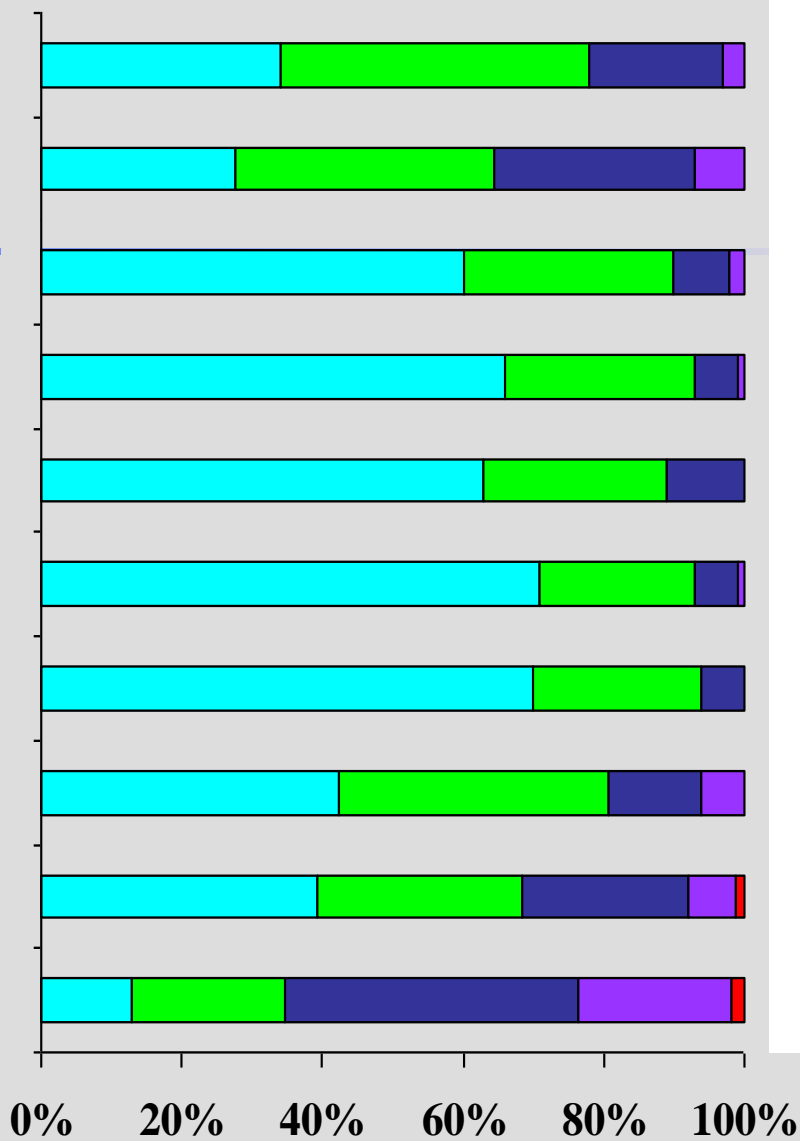
Validitet af stuegangskompetence målingen?

- Er der enighed om hvad en god stuegang skal indeholde?

Relevans af stuegangs-elementer

1. Afklare hvem der deltager
2. Afklare organisatoriske problemer
3. Gennemgå journalen
4. Gennemgå prøvesvar
5. Effektiv patient konsultation
6. Fokuserer problemer
7. Resume og plan med patient
8. Sammenfatte med teamet
9. Resumere aftaler med team
10. Evaluere stuegangen med teamet

Mean

Median

3.09

3

2.86

3

3.48

4

3.58

4

3.50

4

3.64

4

3.64

4

3.18

3

2.99

3

2.21

2

0% 20% 40% 60% 80% 100%

I høj grad

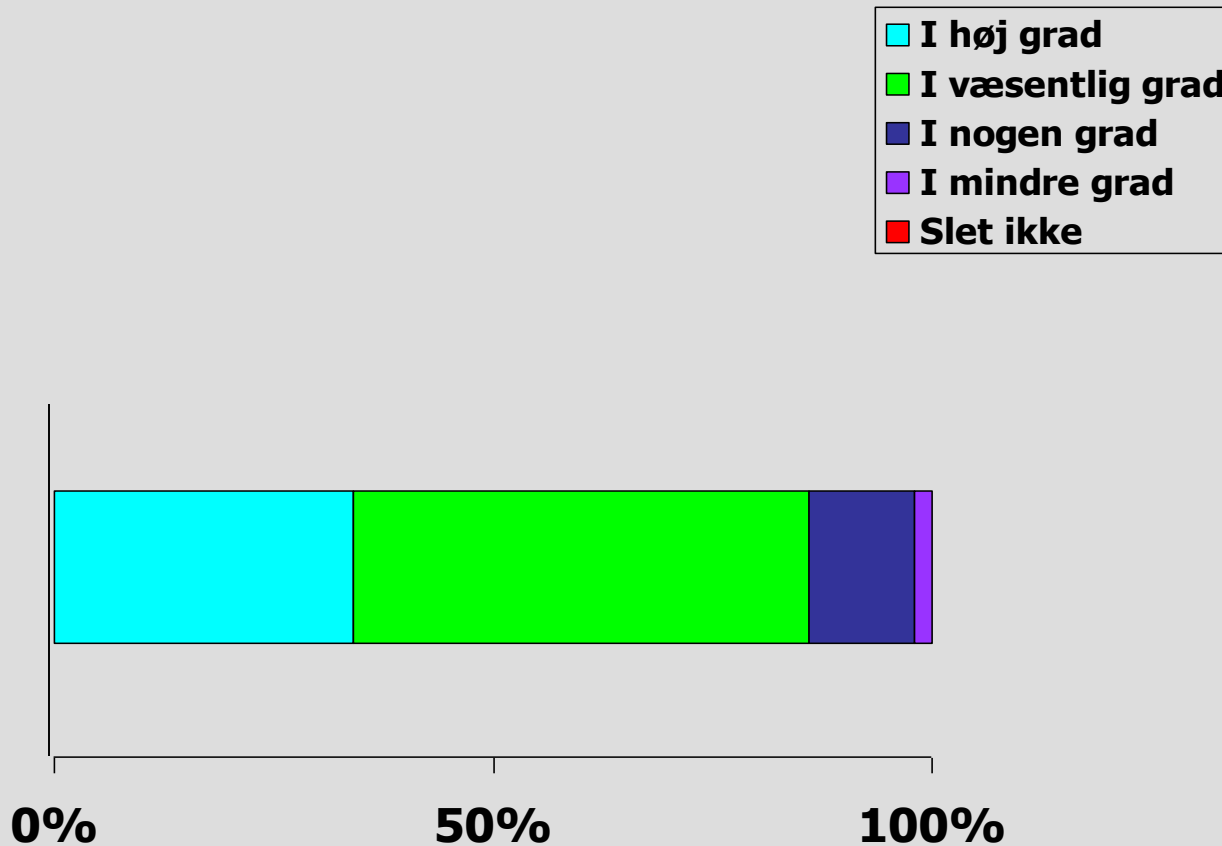
I nogen grad

Slet ikke

I væsentlig grad

I mindre grad

Er del-elementerne på stuegangskompetence-kortet dækkende for en god stuegang?

Validitet af stuegangskompetence målingen?

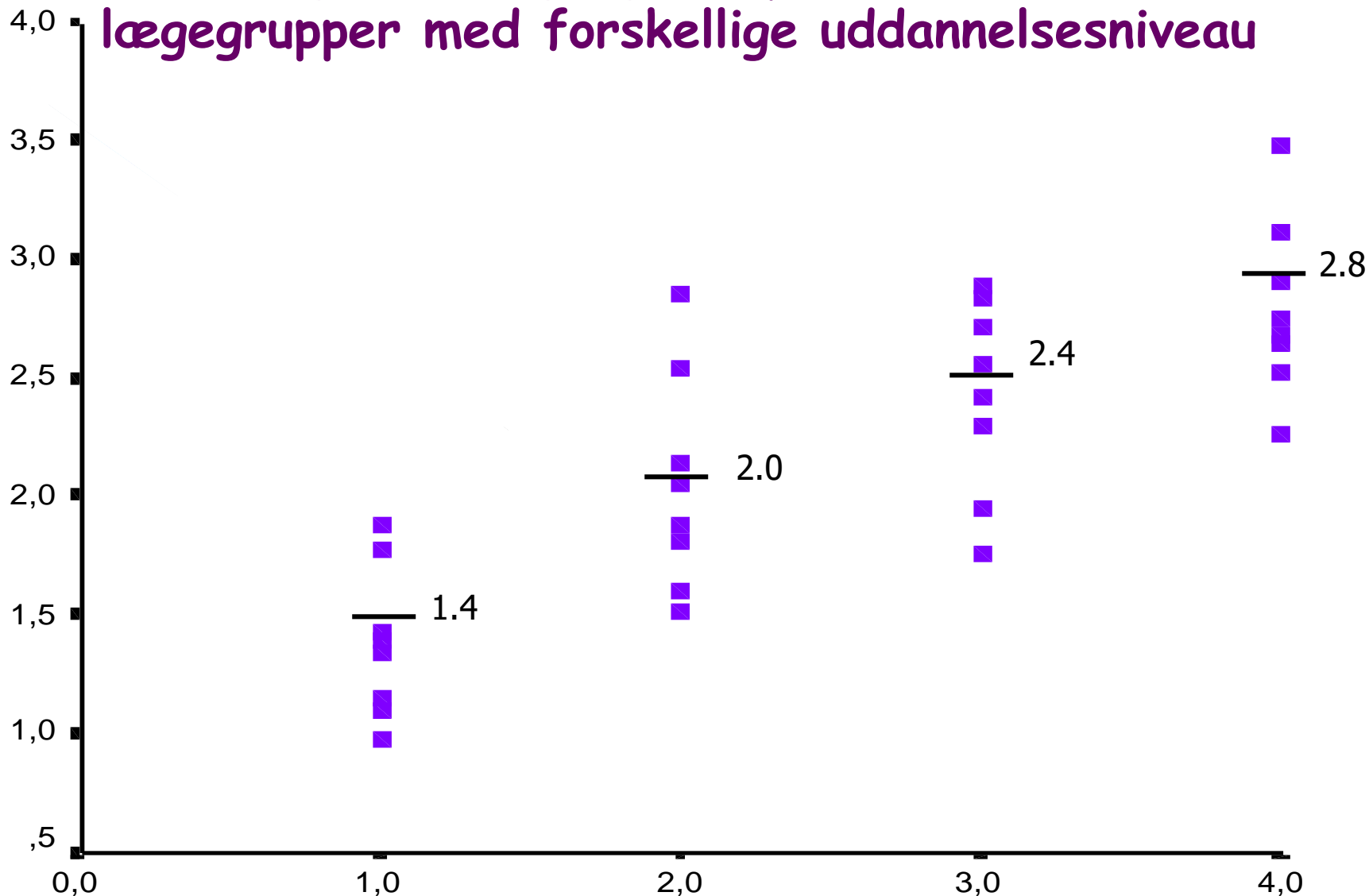

- Er der enighed om hvad en god stuegang skal indeholde?
- Diskriminerer testen på forventet måde?

Stuegang på Endokrinologisk Afdeling, H:S Hvidovre Hospital

Vurdering af stuegangskompetencen i lægegrupper med forskellige uddannelsesniveau

1: JHOs, 2: SHOs, 3: Specialist trainees 4: Specialists

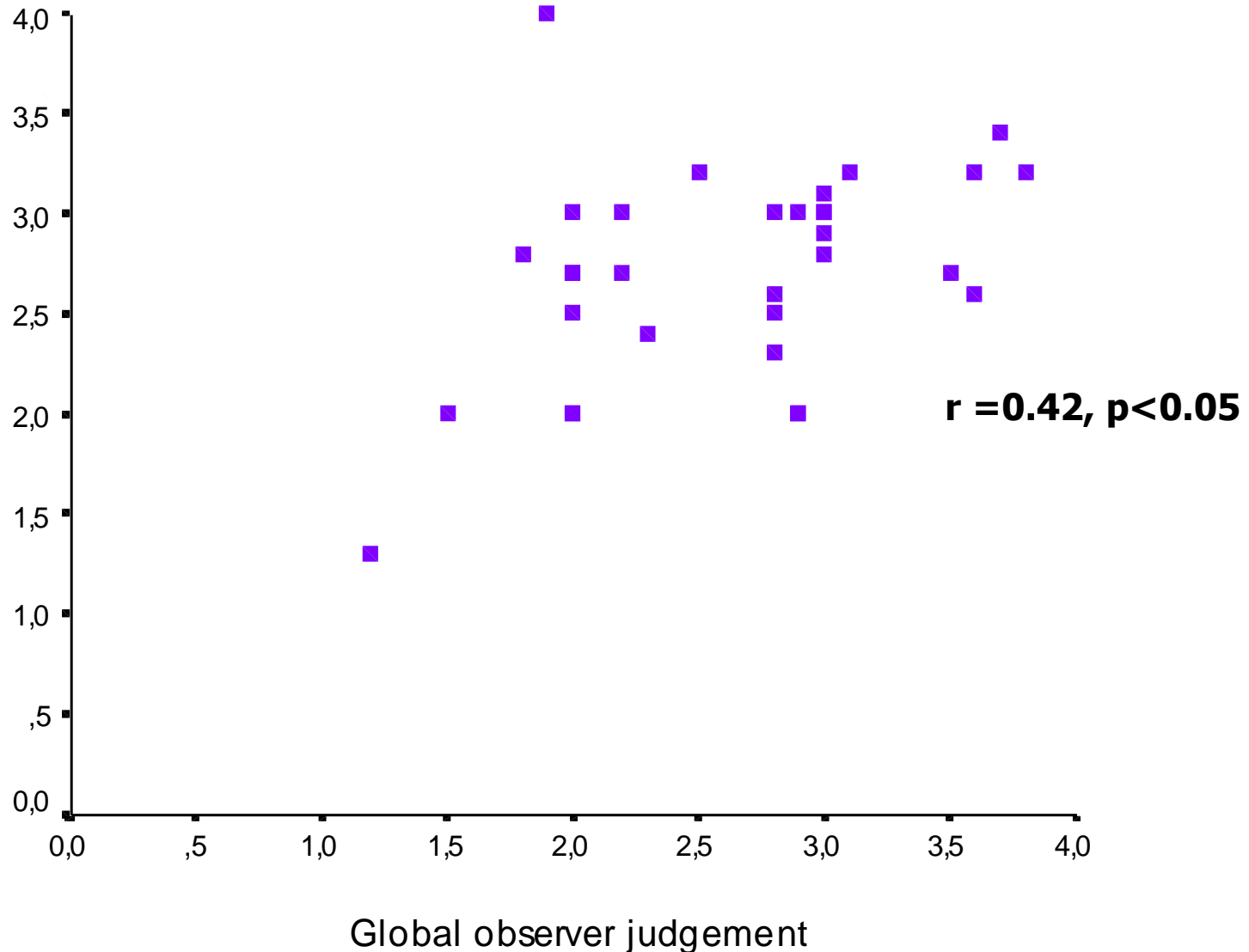

Validitet af stuegangskompetence målingen?

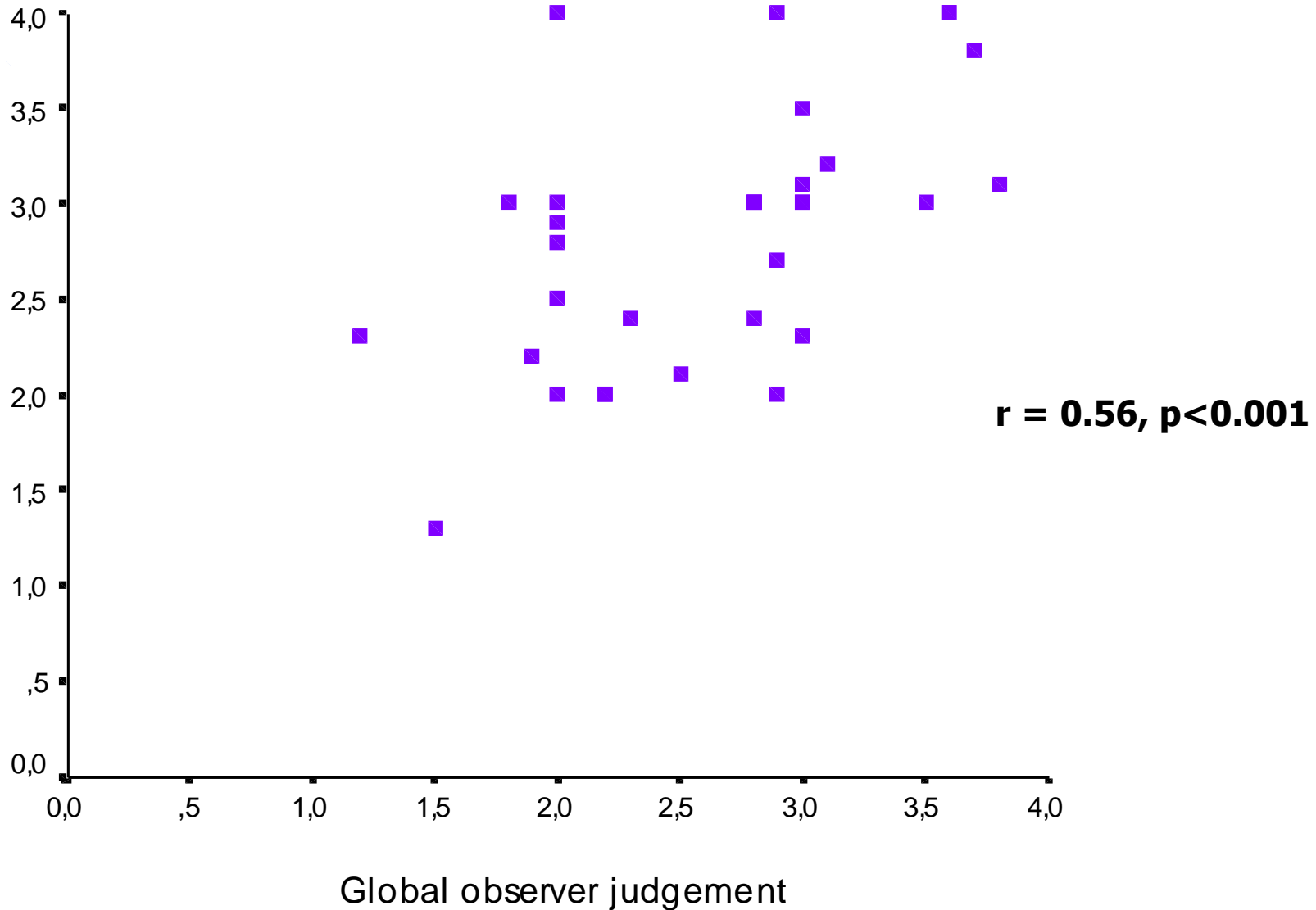

- Er der enighed om, hvordan en god stuegang skal gås?
- Diskriminerer testen på forventet måde?
- Relaterer testen sig til den virkelige situation?

Korrelation mellem observatørens og lægens selvvurdering?

Korrelation mellem observatørens og sygeplejerskens vurdering

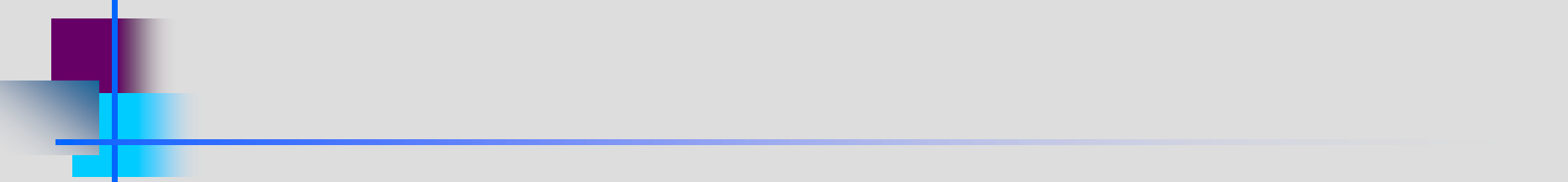

Konklusion om observation i klinikken

- Kompetencekortene:
  - Del-færdighederne er vigtige
- I afdelingen skal der diskuteres og trænes
  - Vurderingerne skal ensrettes
- Det kræver en smule tid
- Det skal tages højtidligt

-
- Eksempler på checklister i **intern medicinsk** introduktions uddannelse:
    - Patientkonsultation
    - Stuegang
    - Fremlæggelse på konference
    - Præsentation/foredrag
  - Eksempler på checklister i **gyn.obs**:
www.dsog.dk
  - Eksempler på checklister i **anæstesi**:
www.dasaim.dk